

Juni 2012

Filmbranchens udfordringer – Del IX:

Bemærkelsesværdige udtalelser fra Vinterberg

Som det første skal der lyde et stort tillykke med "Jagten" og de fine priser i Cannes. Det er dog ærgerligt Filminstruktøren Thomas Vinterberg, helten over alle helte pt., blander malurt i bægeret.

I forbindelse med et pressemøde i Cannes, som lancerede støtte på kr. 1 mio. fra Nordisk Film & TV til MUBI-plattformen, hvor skandinaviske film kan streames over hele verden til en abonnementspris på én kroners penge pr. film, fremkom Thomas Vinterberg med bemærkelsesværdige udtalelser, som illustrerede, hvor 'misguided' danske filminstruktører opfatter problematikken omkring vinduerne og **spillefilmen** som institution;

"Vinterberg indrømmede, at han var "religiøs" med at forsøge at få folk til at se sine film i biografen, men erkendte, at instruktører var nødt til at følge publikum. Og nogle film, indrømmede Vinterberg, virker bedre på den elektroniske skærm."

Brancheforeningen Danske Biografer er naturligvis glade for Vinterbergs religiøsitet. Men hvad det dog er for film, der virker bedre på den elektroniske skærm, står dog hen i det uvisse, men der er så sandelig ikke tale om **spillefilm**. **Spillefilm** er jo er produceret for biografernes store lærred, og hvis publikum bliver dirigeret hen på platforme, hvor det koster kr. 1,- at se en **spillefilm**, ja, så bliver der ikke mulighed for at få finansieret nogen **spillefilm** i Danmark. Så må Vinterberg affinde sig med at lave film direkte til den elektroniske skræm, gennem alternativ finansiering, med mikroskopiske budgetter. Og hvad er det mon for et publikum, han er 'nødt til' at følge? Det er definitivt lige omvendt; instruktørerne støtter et system, som vil få publikum til at følge *dem* - til én sølle krone pr. film, som gulerod.

I øvrigt har publikum altid været allerstørst repræsenteret på den elektroniske skærm gennem free-TV, dog uden instruktørerne tidligere har følt anledning til omfavne publikum hurtigst muligt på den platform, men det er også ved at ændre sig, der er blot ét enkelt problem; den taktik vil aldrig kunne gøre produktion af **spillefilm** rentabel. Muligvis er 'rentabilitet' et beskidt ord i instruktørkredse, men altså forudsætningen for deres hundedyre **spillefilm** overhovedet kan produceres.

Biografernes altafgørende betydning for spillefilmen

Biograferne omsatte over \$32 mia. sidste år over hele verden. Øjensynligt kan biografoplevelsen erstattes af hjemmebiografen, med reference til fremkomsten af video, som betød at 'reprise' afgik ved døden, og efterlod biograferne alene med de film, de har eksklusivt som indtægtskilde. At finde bare en brøkdel af erstatning for de \$32 mia. biograferne tilfører filmbranchens økosystem hvert år, har vist sig mere end vanskeligt. De nye medier æder sig blot ind på de gamle, dog til en langt lavere prissætning, og dermed en lavere samlet indtægt for filmindustrien.

Det er jo klart, at hvis publikum får valget mellem at se en **spillefilm** i biografen til kr. 80,- eller gennem digitale platforme til kr. 1,-, så behøver man nok ikke have en krystalkugle for at spå om, hvad publikum vil vælge. Problemet er blot, at digitale platforme, hvor adgangen til

film koster en sølle krone, jo slet ikke kan finansiere bekostelige **spillefilm**. Så er det slut med **spillefilmen** som institution, og det er slut med biograferne.

Det kan også allerede nu afvises, at antallet af downloads på MUBI bliver retvisende for hvilke og hvor mange film der rent faktisk også er set, idet forbrugeren, i tilgangen til film med så lav prissætning, vil betragte varen af ringe værdi og stoppe visningen, hvis filmen ikke fænger i løbet af de første 10 minutter.

I betragtningen af situationen skal det da også med, at filmtyperier slet ikke sker så længe danske **spillefilm** vises i biograferne, det er først når danske **spillefilm** udsendes på de efterfølgende platforme filmtyperierne eksploderer – og publikum netop *har* adgang til **spillefilmene** på talrige platforme.

I USA er argumentet, at man er nødsaget til at afkorte vinduet, for at kunne bekæmpe filmtyperier (hvilket jo er utopi jf. ovenstående). I Danmark ignorerer filminstruktørerne det faktum, at filmtyperier slet ikke foregår, så længe danske film vises i biografen, og vil alligevel have afkortet vinduet.

Mange råber – få tænker

Diskussionen om vinduerne er for længst druknet i politik og Kulturministerens behov for få opmærksomhed fra EU, hvor fakta og sandhed ser ud til at have udspillet sin rolle. Man kan dermed så yderligere tvivl om årsagen til Kulturministerens interesse i denne problematik, som øjensynligt kun har sigte mod opmærksomhed fra EU samt tilfredsstillende filminstruktører, som beklageligvis ikke har øje for de langsigtede konsekvenser af deres fremmarch. Både DFI og filminstruktørerne har gennem længere tid skreget "forsøg" og "eksperimenter", som Kulturministeren nu har udvidet til et opråb om "begavede eksperimenter", men stadig uden at konkretisere på hvilket grundlag og under hvilke forudsætninger disse præcis skal foregå. At råbe højt kan enhver, men at konkretisere en intellektuel indfaldsvinkel til denne problematik ulejlig ingen sig med.

Filminstruktører og publikum bør informeres om konsekvenserne af at tilbyde spillefilm til ufattelig lav prissætning; det er definitivt slut med at producere de **spillefilm** en overvældende majoritet af befolkningen ønsker at se. Så vil de få billige TV-film, reality- og gameshows i stedet - for det er den slags produktioner, den potentielt 'nye økonomi' vil fremmane.

Et andet problem pt. er jo også, at selv film, som iflg. Vinterberg, virker bedre på den elektroniske skærm, bliver påduttet biograferne til visning pga. klausulen i DFI støttevilkår, der forlanger biografdistribution, som forudsætning for filmstøtte. Men hvis nogle **spillefilm** 'in disguise' skulle vise sig at egne sig bedre for den elektroniske skærm, bør der så sandelig åbnes mulighed for at de udsendes direkte på de digitale platforme. Hvorfor skal man dog trække disse film gennem biograferne? Det skulle undre om ikke Kulturministeren, DFI og filminstruktørerne dog alligevel vil forsøge at gennemtvinge biografvisning - og samtidig forsøge at trække publikum væk fra biograferne til visning på 1 krone pr. film på VoD. Det kaldes både at blæse og have mel i munden og vil resultere i et møde med en mur – med 200 km/t.

Den utopiske guldkrugke

Men det er naturligvis den utopiske guldkrugke, for enden af regnbuen, der lokker filminstruktørerne, i drømmen om at få hele verdens som sin markedsplads – simultant – og pengene gå direkte i filminstruktørernes kasser, udenom producenter, udenom distributører og udenom biografer.

Sådan vil det desværre ikke gå. Dertil er udsalgsprisen på de digitale platforme simpelthen for lille og støjen på internettet for ubønhørlig. Dansk film står i konkurrence med 100.000vis af andre film, som har større økonomiske muskler, mere publikumstække samt et udvalg, som MUBI aldrig kommer bare i nærheden af.

På pressemødet kom Vinterberg ligeledes med nedenstående udtalelse;

"Min første film, "Festen" (vinder af juryens pris i Cannes) fortjente ikke at blive set på det store lærred. Den er faktisk lavet til mobiltelefoner."

Det er en da efterrationalisering der vil frem, og man må undre sig over denne udtalelse, om en angivelig **spillefilm**, som hele Vinterbergs karrierer har hvilet egenhændigt på, de sidste 14 år.

Cannes Filmfestivalen ville slet ikke have tilladt konkurrence-visning af en film, som udelukkende var lavet til mobiltelefoner, og filmen måtte ligeledes have klaret sig uden indtægterne fra biograferne.

Så havde der ikke været nogen Vinterberg, "Festen", øvrige mellemliggende film, "Jagten" eller priser i Cannes.

Det skal fastslås med syvtommersøm; uden **spillefilm** og *biografpremiere*, er der ingen Oscar, Golden Globe, Gyldne Bjørne, Gyldne Palmer, Bodil, Robert eller European Awards til dansk film.

Titel	År	Tilskuerantal i de danske biografer
De største helte	1996	61.168
Festen	1998	400.642
It's All About Love	2003	50.723
Dear Wendy	2004	14.596
En mand kommer hjem	2007	28.472
Submarino	2010	48.837
Jagten	2012	-

Problematikken omkring de nye digitale platforme kræver allerstørste eftertanke, og foreløbig må man erkende, at denne problematik har været overladt til tankeløshed.

Første skridt på vejen er, at kunne skelne mellem hundedyre "**spillefilm**", lavet til biografernes store lærred, med speciel billedkomposition og tid til at tage en optagelse om 117 gange over en periode på over 8 uger, fra billige film, som er optaget i hu og hast over en uge, med den mindre skærm for øje. De to typer "film" har intet med hinanden at gøre og biograferne bør ikke tvinges til at vise film, som ikke er lavet med det store lærred for øje, og som nogle filminstruktører beviseligt – på den måde de agerer – slet ikke værdsætter at få deres film vist på.

Det skal også bemærkes, at de største amerikanske instruktører, som opererer på frie markedsvilkår, ikke i ét øjeblik er i tvivl om forskellen. Det er kun på tungt statsstøttede markeder, instruktørerne lader til at være i tvivl. Og det forekommer, at danske filminstruktører er komplet ligeglade med at sikre deres **spillefilm** størst mulige indtægter, sikkert fordi det ikke ændrer deres økonomiske forhold en døjt, om en **spillefilm** bliver set af 5.000 eller 250.000 i de danske biografer. Men høje indtægter er altså forudsætningen for at de overhovedet kan få lov til at lave dyre **spillefilm**. Instruktørernes økonomiske forhold er måske nærmere et område, man fra politisk side bør kigge på, så instruktørerne kan få lidt fornemmelse for de barske realiteter bag spillefilmproduktion.

Biograferne tvinges til at tage situationen op til revision

Den skævvridning af markedsvilkårene, som DFI er katalysator for, gennem støtteordninger, som i stor udstrækning forblinder flere danske filminstruktører, og påtvinger biograferne visning af enhver institutstøttet dansk film, i et miljø hvor filmene ikke hurtigt nok kan blive udsendt på VoD og DVD, tvinger biograferne til at revidere synet på en situation, som hidtil ikke har givet anledning til påklage.

Hvis en filminstruktør, DFI eller en producent ikke er villige til at tilkende biograferne 4 måneders holdback på en **spillefilm**, har den pågældende film jo basalt overhovedet intet at gøre i biograferne. Biograferne skal ikke acceptere at blive brugt som markedsføringsværktøj for et VoD-marked, hvor filminstruktørernes ønske er at kanalisere spillefilm til publikum,

hurtigere end lynet, til en sølle krone, og dermed undergraver **spillefilmens** eksistensmuligheder.

Det skal understreges, at det udelukkende er Kulturministeren, DFI's og filminstruktørernes syn på biografernes fremtidige rolle, gennem utopiske drømme, der fremtvinger behovet for en revision.

Det skal ligeledes understreges, at DB ikke som sådan har noget imod MUBI, så længe biografvinduet opretholdes på et niveau, som sikrer både biograferne og **spillefilmen** overlevelsesmulighed. Hvis DFI, producenter, filminstruktører vil devaluere værdien af et dyrt produkt i de efterfølgende vinduer, og igangsætte en lavine, som bliver meget svær at kontrollere, bliver det dog hele filmbranchens problem. Biograferne bør – i det mindste - ikke medvirke til at køre den danske filmbranche i afgrunden gennem simultanudsendelse af **spillefilm** på alle platforme på én gang.

De nye platforme bør omfavnes med største omtanke og forsigtighed, til en pris der retfærdiggør den økonomi der er bag en **spillefilm**, i respekt for biografernes vindue, som er økonomisk forudsætning for at **spillefilm** overhovedet kan produceres – og dermed fortsat sikre forbrugeren de **spillefilm** majoriteten fortsat ønsker at kunne opleve i fremtiden.

København, den 29. maj 2012

Kim Pedersen
Formand, Brancheforeningen Danske Biografer